

**KOMPYUTER OPERATORLARINI TAYYORLASHDA ZAMONAVIY
PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH**

*Qoraqolpog‘iston Respublikasi Qo‘ng‘irot
tumani 1-son texnikumi Maxsus fan o‘qituvchisi
Ataxanova Shiyrin Rejepovna
email. shiyirinataxanova1990@gmail.com*

ANNOTATSIYA Mazkur maqolada kompyuter operatorlarini tayyorlash jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati, samaradorligi va amaliy jihatlari yoritilgan. Ta’lim jarayonida interaktiv metodlar, raqamli vositalar va innovatsion yondashuvlar orqali o‘quvchilarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish masalalari tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: kompyuter operatori, pedagogik texnologiya, interaktiv metod, raqamli ta’lim, kompetensiya, innovatsiya

ANNOTATION This article discusses the importance and effectiveness of modern pedagogical technologies in training computer operators. It analyzes the role of interactive methods, digital tools, and innovative approaches in developing students' professional competencies.

Key words computer operator, pedagogical technologies, interactive methods, digital learning, competence, innovation

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы использования современных педагогических технологий в подготовке операторов компьютера. Проанализированы эффективность интерактивных методов, цифровых инструментов и инновационных подходов в формировании профессиональных компетенций учащихся.

Ключевые слова: оператор компьютера, педагогические технологии, интерактивные методы, цифровое обучение, компетенции, инновации

KIRISH Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) rivojlanishi jamiyat taraqqiyotining asosiy omillaridan biriga aylanmoqda. Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida deyarli barcha sohalarda axborotni qayta ishlash, saqlash va uzatish jarayonlari kompyuter texnologiyalari asosida amalga oshirilmoqda. Shu boisdan kompyuter operatorlariga bo‘lgan talab yil sayin ortib bormoqda. Ular korxonada va tashkilotlarda hujjatlarni tayyorlash, elektron ma’lumotlar bazalari bilan ishlash, ofis dasturlaridan samarali foydalanish hamda axborot almashinuvini ta’minlash kabi muhim vazifalarni bajaradi.

O‘zbekiston Respublikasida ham ta’lim tizimini modernizatsiya qilish, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va malakali kadrlar tayyorlash davlat siyosatining ustuvor

yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Xususan, kasbiy ta‘lim tizimida o‘quvchilarning amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirish, ularni mehnat bozoriga moslashgan holda tayyorlash dolzarb vazifa sifatida qaralmoqda. Bu jarayonda kompyuter operatorlarini tayyorlash sifatini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. An‘anaviy o‘qitish usullari bugungi kun talablariga to‘liq javob bera olmaydi. Chunki ular asosan nazariy bilimlarni yetkazishga qaratilgan bo‘lib, o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi, amaliy faoliyati va ijodkorligini yetarli darajada rivojlantirmaydi. Zamonaviy mehnat bozori esa nafaqat bilimli, balki tezkor fikrlay oladigan, muammolarni mustaqil hal qila oladigan, axborot texnologiyalaridan samarali foydalana oladigan mutaxassislarni talab qiladi.

Shu nuqtai nazardan, kompyuter operatorlarini tayyorlash jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish zarurati yuzaga keladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o‘quvchi shaxsiga yo‘naltirilgan bo‘lib, ta‘lim jarayonini interaktiv, innovatsion va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Ular o‘quvchilarning faolligini oshiradi, mustaqil o‘rganish ko‘nikmalarini shakllantiradi hamda nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg‘unlashtirish imkonini beradi. Bundan tashqari, bugungi kunda raqamli ta‘lim muhitining kengayishi, masofaviy ta‘lim platformalarining rivojlanishi, elektron resurslarning ko‘payishi ta‘lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqdi. Bu esa o‘qituvchidan zamonaviy pedagogik yondashuvlarni chuqur o‘zlashtirishni, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishni va innovatsion metodlarni amaliyotga tatbiq etishni talab etadi.

Mazkur maqolaning maqsadi — kompyuter operatorlarini tayyorlash jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari va amaliy ahamiyatini o‘rganish hamda ularning ta‘lim sifatini oshirishdagi o‘rnini tahlil qilishdan iborat. Shuningdek, maqolada interaktiv metodlar, axborot texnologiyalari va kompetensiyaga asoslangan yondashuvlar orqali o‘quvchilarning kasbiy tayyorgarligini rivojlantirish masalalari ko‘rib chiqiladi.

TADQIQOT METADALOGIYASI

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning nazariy asoslari. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta‘lim jarayonini ilmiy asosda loyihalash, tashkil etish va natijadorligini oshirishga qaratilgan tizimli yondashuv hisoblanadi. Ular o‘quv jarayonining barcha bosqichlarini — maqsad qo‘yish, mazmunni tanlash, metod va vositalarni aniqlash, natijani baholash kabi jarayonlarni qamrab oladi. Pedagogik texnologiyalarning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat: Tizimlilik – ta‘lim jarayonining barcha elementlari o‘zaro bog‘liq holda tashkil etilishi; Maqsadga yo‘naltirilganlik – aniq natijaga erishishga qaratilganlik; Faollik – o‘quvchilarning dars jarayonida faol ishtirok etishi; Individual yondashuv – har bir o‘quvchining qobiliyatini hisobga olish; Natijaviylik – ta‘lim samaradorligini oshirishga

yo‘naltirilganlik. Kompyuter operatorlarini tayyorlashda ushbu tamoyillarni qo‘llash o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali va mazmunli qiladi.

Interaktiv metodlar zamonaviy ta‘limning ajralmas qismi bo‘lib, ular o‘quvchilarning faolligini oshirishga xizmat qiladi. Kompyuter operatorlarini tayyorlashda quyidagi interaktiv metodlardan samarali foydalanish mumkin: “Aqliy hujum” (Brainstorming) – yangi g‘oyalarni ilgari surish va muammoga yechim topishda qo‘llaniladi; “Case study” (vaziyatli tahlil) – real hayotiy vaziyatlarni tahlil qilish orqali amaliy ko‘nikmalarni shakllantiradi; “Klaster” metodi – ma‘lumotlarni tizimlashtirish va vizual tasavvur qilishni rivojlantiradi; Rol o‘ynash (role play) – ish muhitini modellashtirish orqali kasbiy tayyorgarlikni oshiradi; Guruhli ishlash – jamoada ishlash va kommunikativ ko‘nikmalarni rivojlantiradi. Masalan, “Case study” metodidan foydalanib o‘quvchilarga “Korxonada hujjat aylanishini tashkil etish” mavzusida vazifa berish orqali ular real ish faoliyatiga yaqinlashadi. Bu esa ularning kelajak kasbiy faoliyatiga tayyorgarligini oshiradi.

Kompyuter operatorlarini tayyorlashda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) asosiy vosita hisoblanadi. AKTdan samarali foydalanish quyidagi imkoniyatlarni yaratadi: Nazariy va amaliy bilimlarni integratsiya qilish; Ta‘lim jarayonini vizuallashtirish; O‘quvchilarning mustaqil ishlashini tashkil etish; Tezkor axborot almashinuvini ta‘minlash. Amaliy mashg‘ulotlarda quyidagi dasturlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega: matn muharrirlari (Word) – hujjatlarni rasmiylashtirish; elektron jadvallar (Excel) – hisob-kitoblar va tahlillar; taqdimot dasturlari (PowerPoint) – ma‘lumotlarni vizual yetkazish; internet va elektron resurslar – qo‘shimcha bilim manbai sifatida. Bundan tashqari, multimedia vositalari (video darslar, animatsiyalar, interaktiv testlar) o‘quvchilarning mavzuni chuqurroq o‘zlashtirishiga yordam beradi.

Hozirgi kunda raqamli ta‘lim muhitining rivojlanishi kompyuter operatorlarini tayyorlash jarayoniga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Masofaviy ta‘lim texnologiyalari orqali o‘quvchilar quyidagi imkoniyatlarga ega bo‘ladi: istalgan vaqtda va joyda bilim olish; o‘z tezligida o‘rganish; onlayn testlar orqali bilimni nazorat qilish; elektron platformalar orqali o‘qituvchi bilan muloqot qilish.

Masalan, Moodle, Google Classroom kabi platformalar yordamida o‘quv jarayonini samarali tashkil etish mumkin. Bu esa ayniqsa pandemiya kabi holatlarda ta‘lim uzluksizligini ta‘minlashda muhim rol o‘ynaydi. Zamonaviy ta‘lim tizimida asosiy e‘tibor bilimdan ko‘ra kompetensiyalarni shakllantirishga qaratilgan. Kompyuter operatorlari quyidagi asosiy kompetensiyalarga ega bo‘lishi zarur: Axborot kompetensiyasi – ma‘lumotlarni izlash, saralash va qayta ishlash; Texnik kompetensiya – kompyuter va dasturiy vositalardan foydalanish; Kommunikativ kompetensiya – jamoa bilan ishlash va muloqot qilish; Muammolarni hal qilish kompetensiyasi – yuzaga kelgan vaziyatlarda to‘g‘ri qaror qabul qilish. Zamonaviy

pedagogik texnologiyalar aynan ushbu kompetensiyalarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Masalan, loyiha asosida o‘qitish (project-based learning) o‘quvchilarning mustaqil ishlash, izlanish va natijaga erishish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Kompyuter operatorlarini tayyorlashda ta’lim samaradorligini oshirish uchun quyidagi omillar muhim hisoblanadi: o‘qituvchining zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi; o‘quv jarayonida innovatsion metodlardan foydalanish; moddiy-texnik bazaning yetarli darajada ta’minlanganligi; o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirish; amaliy mashg‘ulotlarga ko‘proq e’tibor qaratish. Shuningdek, o‘quv jarayonida real ish muhiti elementlarini joriy etish (masalan, ofis muhitini modellashtirish) o‘quvchilarning kasbiy tayyorgarligini sezilarli darajada oshiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR Yuqorida olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, kompyuter operatorlarini tayyorlash jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ta’lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. An’anaviy o‘qitish usullari o‘rnini interaktiv, innovatsion va o‘quvchi markazli yondashuvlar egallab borayotgani zamonaviy ta’lim tizimining muhim tendensiyalaridan biri hisoblanadi. Bu esa o‘z navbatida o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ularning mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va amaliy ko‘nikmalarni egallash darajasini yuqori bosqichga olib chiqadi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, xususan interaktiv metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli va masofaviy ta’lim vositalari kompyuter operatorlarini tayyorlashda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Ushbu yondashuvlar orqali o‘quvchilarda nafaqat nazariy bilimlar, balki real ish faoliyatida zarur bo‘lgan amaliy kompetensiyalar ham shakllanadi. Ayniqsa, ofis dasturlari bilan ishlash, ma’lumotlarni qayta ishlash, elektron hujjatlar bilan ishlash kabi ko‘nikmalarni shakllantirishda zamonaviy texnologiyalarning o‘rni beqiyosdir. Tadqiqot natijalari shuni ham ko‘rsatadiki, kompetensiyaga asoslangan yondashuv kompyuter operatorlarini tayyorlashda eng samarali yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Bu yondashuv o‘quvchilarning bilimini amaliy faoliyat bilan bog‘lashga, ularni real ish sharoitiga tayyorlashga xizmat qiladi. Natijada, bitiruvchilar mehnat bozorida raqobatbardosh, mustaqil fikrlay oladigan va zamonaviy texnologiyalarni puxta egallagan mutaxassis sifatida shakllanadi.

Shu bilan birga, ta’lim jarayonining samaradorligi ko‘p jihatdan o‘qituvchining kasbiy mahorati, innovatsion texnologiyalarni qo‘llay olish darajasi hamda ta’lim muassasasining moddiy-texnik bazasiga bog‘liq ekanligi aniqlandi. Zamonaviy kompyuter sinflari, dasturiy ta’minot, internet tarmog‘iga ulanish imkoniyati va elektron resurslar mavjudligi ta’lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni

2. Ziyomuhamedov B. — Pedagogik texnologiyalar asoslari
3. Tolipov O'. — Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat
4. Ishmuhamedov R. — Innovatsion ta'lim texnologiyalari
5. UNESCO — ICT in Education (xalqaro hisobotlar)
6. Faxriddin B., No'monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – T. 4. – №. 1. – C. 333-337.
7. Qurbonazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – T. 4. – №. 8. – C. 45-50.
8. Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O 'ZO 'ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – T. 47. – №. 4. – C. 81-87.
9. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O 'RGANISH.
10. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – T. 5. – №. 5. – C. 787-791. 11. Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдуқаҳоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?index=true
11. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O 'RGANISH.
12. Farxadjonovna, Bekimbetova Elmira, and Abduqahorov No'monbek. "STARTING ENGINES AT LOW TEMPERATURES." Multidisciplinary Journal of Science and Technology 5.2 (2025): 83-87.
13. Xusinovich, Turdialiyev Jonibek, and Mo'minov Nurali Ro'zibayevich. "M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O 'RGANISH."
14. Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ

- УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.
- 15.Каршиев Ф. У., Абдукахоров Н. ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-2 (121). – С. 1142-1145.
- 16.Oybek o‘g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA’SIRI //PEDAGOGS. – 2025. – Т. 92. – №. 1. – С. 127-132.
- 17.Xuzriddinovich B. F. et al. SURXONDARYO VILOYATIDAGI TABIIY-IQLIM SHAROITLARIDA AVTOMOBILLARNING ISH SHAROITLARINI TASNIFLASH //Tadqiqotlar. – 2025. – Т. 63. – №. 2. – С. 26-32.
- 18.Abduqahorov N., Turdialiyev J., Mo‘minov N. M1 VEHICLES IN DIFFERENT ENVIRONMENTS ANALYSIS AND PARAMETERS OF BRAKING LEARN //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2024. – Т. 4. – №. 4. – С. 377-386.
- 19.Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.
- 20.Oybek o‘g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA’SIRI //PEDAGOGS. – 2025. – Т. 92. – №. 1. – С. 127-132.
- 21.Bakhramov F., Abdukahorov N., Tilavkobilova D. Analysis of the braking path of cars equipped with ABS in different environments //AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – Т. 3268. – №. 1. – С. 020052.
- 22.Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABC BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-1 (121). – С. 334-337.
- 23.O‘G‘Li A. A. U., Raxmatovich K. M., Shoykulovich A. O. UZUN QOZIQLI BARABANNI PAXTA TARKIBIDAN OG ‘IR ARALASHMALARNI AJRATISHGA TA’SIRINI NAZARIY O ‘RGANISH NATIJALARI //Механика и технология. – 2025. – Т. 1. – №. 18. – С. 133-139.
- 24.Raxmatovich K. M. URUG ‘TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.

25. Astanakulov K. D. et al. The separation of light impurities of safflower seeds in the cyclone of the grain cleaning machine //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2020. – T. 614. – №. 1. – С. 012141.
26. Karimov M. R. et al. Safflower seed cleaning machine and determining the rotational speed of its supplying roller //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2021. – T. 868. – №. 1. – С. 012050.
27. O'G'Li A. A. U., Raxmatovich K. M., Shoykulovich A. O. UZUN QOZIQLI BARABANNI PAXTA TARKIBIDAN OG 'IR ARALASHMALARNI AJRATISHGA TA'SIRINI NAZARIY O 'RGANISH NATIJALARI //Механика и технология. – 2025. – Т. 1. – №. 18. – С. 133-139.
28. Raxmatovich K. M. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.
29. Astanakulov K. D. et al. The effect of safflower oil (*Carthamus Tinctorius L.*) and inositol supplementation on egg production.
30. Raxmatovich K. M. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.
31. Bazaluk O. et al. Improving energy efficiency of grain cleaning technology //Applied Sciences. – 2022. – Т. 12. – №. 10. – С. 5190.
33. Mansurovich Y. S., Sheraliyevich M. U. UGLERODPLASTIK GAZ BALLONLARINI EKSPLUATATSIYA QILISH VA GAZ BALLONLARINI MUSTAHKAMLIKKA HISOBLASH //Механика и технология. – 2025. – Т. 6. – №. Спецвыпуск 2. – С. 240-244.
32. Quddusovna Y. G., Sheraliyevich M. U. AVTOMOBIL UCHUN ISHLATILADIGAN GAZ YONILG'ILARI TURLARI VA GAZNING BENZINDAN USTUNLIK LARI //ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТЛАР: ДАВРИЙ АНЖУМАНЛАР: 16-ҚИСМ. – С. 13.
33. Fayzullayevich, IJ, Hakimovich, QJ, Xolmurod o'gli, AE, & Sheraliyevich, MU GAZ BOLONLI AVTOMOBILLARNI TIZIMLI TASHKIL QILISH BO'YICHA XAVFSIZLIKNI ORTALASH.
34. Ismatov, J., Matmurodov, F., Xoliqov, A., Abdullaev, A., Djalilov, J., & Muhammadiyev, U. (2021, dekabr). Benzin-vodorod-havo aralashmasining yonish massasini uzatish usuli bilan tavsiflash va atrof-muhitga yetkazadigan zararni kamaytirish. Fizika jurnalida: Konferensiyalar seriyasi (2131-jild, 3-son, 032067-bet). IOP nashriyoti.
35. Muxammadiyev U. S. et al. GAZ SAMARADORLIGI KO 'RSATKICHLARINI YAXSHILASH KONSEPSIYASI SILINDRLI TRANSPORT VOSITALARIDA //TADQIQOTLAR. – 2026. – Т. 82. – №. 2. – С. 220-223.

36. Азимов, Б. Г., Мухаммадиев, У. Ш., Азимов, З. Б., Бердиёров, У. Н., & Убайдуллаев, М. З. (2022). СОЗДАНИЕ ГАЗОВОГО ДВИГАТЕЛЯ, РАБОТАЮЩЕГО БЕЗ ВОЗДУХА, НА ОСНОВЕ ДИСТИЛЛИРОВАННОЙ ВОДЫ, РАЗЛОЖЕННОЙ НА ВОДОРОД И КИСЛОРОД. In EurasiaScience (pp. 106-107).
37. Usmanov, T., Karimov, M., Sharipov, Z., Usmanov, N. K., & Kholbutayev, M. (2022, June). Dependence of the operating body parameters of the cleaner tray to the cross-section of the pump. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (Vol. 1043, No. 1, p. 012039). IOP Publishing.
38. Astanakulov, K. D., Karimov, M. R., Khudaev, I., Belikina, A. V., Sukhareva, E. P., Jaffar, R. A. A., & Al-Refai, S. I. The effect of safflower oil (*Carthamus Tinctorius L.*) and inositol supplementation on egg production.
39. Ochildiev, O., Fozilov, G., Achildiev, S., Karimov, M., & Ashurov, N. (2021). Kungaboqar yig'im-terimida GPS qabul qilgich bilan jihozlangan kombaynning ko'rsatkichlari. *E3S Web of Conferences* (227-jild, 07002-bet). EDP Sciences.